

LESBRIEF

DE THEATERDAG

MIME / CLOWNERIE / SLAPSTICK

Beste leerkrachten,

Bedankt dat u voor het theaterproject De Theaterdag gekozen hebt. Bij De Theaterdag hoort deze lesbrief. Het is een lesbrief vol voorbeelden van de volgende theaterdisciplines: mime, clownerie en slapstick. Bij elke discipline hoort een aantal oefeningen en voorbeelden op filmpjes. Elke theateroefening heeft een filmvoorbeeld, waardoor de oefening gemakkelijk te begrijpen is.

Het is een lesbrief met veel mime/clownerie/slapstick- oefeningen. De leerkrachten zijn natuurlijk vrij te doen wat ze met de lesbrief willen doen. De leerkracht kan de lessen naar eigen inzicht aan het niveau van de klas aanpassen.

Ons idee was dat elke groep zijn eigen pauze of pauzes plant en dat, wanneer er een workshop met een gastdocent gepland is, de groep een act oefent met de gastdocent.

De lesbrief is meer een extra activiteit: het is leuk als de kinderen de hele dag met theater bezig zijn. De leerkrachten kunnen zoveel tijd aan de lesbrief besteden als zij zelf willen.

Video van mime, clownerie en slapstick oefeningen:

<https://www.youtube.com/watch?v=doSbqA3fV2A>

Inhoud

2- Voorwoord / Lesbrief

3- Leergesprek / landen

4- Introductie

5- Warming-up

6- Mime

7- Clownerie

8- Slapstick

9- Improvisatietheater

Landen

Voor de docent: De kinderen gaan een toneelstuk spelen over een bepaald land. De docent introduceert daarom het land aan de kinderen. De kinderen leren het land, de cultuur, natuur, ligging etc. beter kennen.

De kinderen kan gevraagd worden objecten, foto's en boeken mee te nemen van en over het land waar zij over gaan spelen.

Doelen: kinderen leren het land waarover ze gaan spelen beter kennen: de ligging, taal cultuur, natuur etc...

Leergesprek

- 1- Wie is er al eens in het buitenland geweest? Wat was anders dan hier in Nederland?
- 2- Wie is er wel eens in (land) geweest? Kun je daar wat over vertellen?
- 3- Weet je waar het is, in welk continent? Kun je het aanwijzen op de kaart?
- 4- Welke taal praten de mensen in dit land?
- 5- Is het een rijk land of niet?
- 6- Hoe is de natuur? Zijn er bergen, is het er warm, is er veel water...?
- 7- Is dat een land met een koning of met een president?
- 8- Wie heeft er iets meegenomen over het land? Kun je daar wat over vertellen?

Theater en drama: wat gebeurt er allemaal op toneel?

Doelen: wat is theater? Kennismaken met verschillende vormen van theater: wat houdt elke vorm van theater in? Wat zijn de verschillen en overeenkomsten? Zelf ervaring opdoen met deze vormen van theater d.m.v. theateroefeningen.

Introductie

Voor de docent: laat de kinderen kort antwoorden, de onderwerpen komen later uitgebreider terug.

Doel: introductie van het thema, kinderen halen voorkennis op

1. Wie is er wel eens naar het theater geweest? Wat heb je gezien?
2. Wie heeft er wel eens een clown in het circus gezien? Wat deed hij precies?
3. Wie heeft er wel eens een komische film gezien? Kun je een grappige scene vertellen?
4. Wie heeft er wel eens een mimespeler gezien? Wat deed hij precies?
5. Wie heeft wel eens een voorstelling gezien waarbij mensen op het moment dat ze speelden moesten bedenken wat ze gingen doen of zeggen? Was dat grappig? Zo ja, wat was er grappig?
6. Wat hebben theatervoorstellingen, clownsoptredens, mimevoorstellingen en komische films met elkaar gemeen?

Korte uitleg

Er zijn veel verschillende manieren van toneelspelen en theater. Soms worden verschillende manieren van theater ook door elkaar gebruikt. Een clown kan bijvoorbeeld een mime-act doen. We gaan in de volgende lessen bezig met verschillende vormen van theater en we gaan zelf ook die verschillende vormen van theater spelen. Zo gaan we clownsoptredentjes doen, mime en improvisatie.

Warming-up

Voor de docent: De kinderen gaan veel fysieke theateroefeningen doen tijdens de lessen die volgen. Het is dus belangrijk dat de kinderen een goede warming-up doen voor ze hieraan beginnen.

Maak alle delen van je lichaam los en warm:

Hoofd

- 1- naar links en rechts draaien
- 2- naar boven en dan naar beneden kijken

Gezicht

- 1- gekke bekken trekken
- 2- gekke bekken trekken met behulp van je handen

Schouders

- 1- naar voren en dan naar achteren
- 2- naar boven en dan naar beneden

Armen / ellebogen / handen / vingers

- 1- alles tegelijkertijd laten bewegen en draaien

Heupen

- 1- van links naar rechts draaien en van rechts naar links draaien
- 2- buikdansen (met handen in de lucht)

Knieën

- 1- van links naar rechts draaien (tot 10 tellen)
- 2- van rechts naar links draaien (tot 10 tellen)

Voeten / tenen / enkels

- 1- van links naar rechts draaien (tot 10 tellen)
- 2- van rechts naar links draaien (tot 10 tellen)

Als laatste oefening rennen alle kinderen in slow motion van de ene kant naar de andere kant: hoe langzamer hoe beter!

Mime

1. Wie weet wat mime is?
2. We hebben het al kort gehad over wie al eens een mimespeler heeft gezien. Kan iemand voordoen wat een mimespeler bijvoorbeeld doet?
3. Maakt het uit welke taal de mimespeler spreekt om de mimespeler te kunnen begrijpen?

Korte uitleg

Mime is een vorm van theater waarin de acteur een situatie of verhaal uitbeeldt met zijn lichaam; handen, gezichtsuitdrukkingen en lichaamstaal. Soms worden er geluidseffecten of achtergrondmuziek gebruikt.

Deze vorm van theater is visueel, dat betekent dat er dingen worden uitgebeeld, en is voor veel mensen te begrijpen.

Vaak zie je dat de mimespeler zijn gezicht wit verft, maar dit is lang niet altijd het geval.

Ik laat even een paar voorbeelden zien van mime. Bedenk bij het kijken naar de filmpjes het antwoord op de volgende vragen:

1. Wat beeldt de acteur uit?
2. Hoe begrijpen wij zo goed wat de mimespeler uitbeeldt?

Filmpje van de ballon: <http://www.youtube.com/watch?v=pibOb3Ti0Nc> (vanaf 25 sec t/m 2.43 min.)

Filmpje van de auto: http://www.youtube.com/watch?v=FPMBV3rd_hI (vanaf 25 sec t/m

Oefeningen

- 1- muur betasten
- 2- touw trekken
- 3- lopen
- 4- deur openen en dicht doen
- 5- uit een beker drinken
- 6- emotie tonen (Leerkracht noemt emoties en de kinderen moeten het laten zien: bang, blij, boos, verdrietig, verlegen...)

Kleine mimevoorstelling voorbereiden

De kinderen bereiden in een groepje van drie a vier personen een kleine mimevoorstelling voor. Er mag niet in gepraat worden! Er moeten minstens twee van de geoefende mimestukjes in voorkomen. Meer mag natuurlijk ook.

Na het oefenen worden de mimescenes voorgespeeld voor de rest van de klas.

Ideeën voor een mime-voorstelling:

- ! eten in een restaurant.
- ! Een wedstrijd touwtrekken
- ! een wandeling over straat en er staat ineens een hele hoge muur voor je neus
- ! wandeling in een doolhof. Waar is de uitgang?

Clownerie

1. We hebben het al even kort gehad over wie al eens een clown heeft gezien. Wie kan vertellen wat een clown precies is?
2. Waarom is een clown grappig?

We gaan nu naar een filmpje van een clown kijken. Probeer tijdens het kijken antwoord te geven op de volgende vraag:

1. De clown heeft geen rode neus. Is het volgens jou wel een clown? Waarom wel of niet?
2. Waardoor ga je lachen om de clown?

Filmpje van clown zonder rode neus:

<http://www.youtube.com/watch?v=ICtedVROFpw> (vanaf 1.10 min. t/m 5.35 min.)

Korte uitleg:

Wat zijn clowns?

Clowns zijn artiesten die mensen aan het lachen proberen te maken. Clowns spelen vaak heel overdreven: ze schrikken bijvoorbeeld zo erg, dat ze omvallen. Ook speelt de clown dat hij dom is. Hij snapt hele simpele dingen niet en struikelt overal over. Het is moeilijk om te spelen dat je dom bent en tegelijkertijd ook nog grappig te zijn.

Veel clowns schminken hun gezicht, hebben grote schoenen aan en gekleurde kleding. Maar niet alle clowns hebben schmink op hun gezicht. Zo zijn Laurel en Hardy, bekend als de dikke en de dunne, ook beroemde clowns, zonder schmink hun gezichten. Charly Chaplin was ook een clown. Hij droeg wel te grote schoenen. Aan zijn bewegingen en domme, grappige gedrag kun je zien dat hij een clown is.

Oefeningen

- 1- Sleutelbos (of een ander object dat lawaai maakt als het op de grond valt) op de grond laten vallen (goede timing)
- 2- 2 keer kijken
- 3- poot van de stoel op je voet zetten
- 4- het publiek ontdekken

Clownerie

De kinderen herhalen in groepjes van 2 a 3 personen de oefeningen die juf met ze heeft gedaan. Juf gaat rond om te helpen. Ze helpen elkaar. Aan het eind laten een paar kinderen die dat willen nog een van de oefeningen zien aan de rest van de klas.

Slapstick

Ik laat jullie eerst een slapstickfilmpje zien. Later gaan we het hebben over wat slapstick nou precies is. Probeer tijdens het kijken antwoord te vinden op de vraag:

1. Wat is er zo grappig in dit filmpje?

Filmpje met Donald Duck cartoons: (URL kopiëren) <https://www.youtube.com/watch?v=l4q6LLd1eXI>

Nabespreking:

1. Kun jij bedenken wat slapstick precies is?

Korte uitleg

Een slapstick is een soort komedie waarin lichamelijke acties het belangrijkste zijn. Voorbeelden zijn bijv.: uitglijden over een bananenschil, taarten die in iemands gezicht worden gegooid, mensen die bijvoorbeeld een lange schep dragen en bij het draaien er iemand mee tegen het hoofd stoten.

Vroeger, toen de film nog geen geluid kende, kwam er veel slapstick voor in films, want als er geen woorden gebruikt kunnen worden, blijven lichamelijke grappen over. Voorbeelden van slapstick uit de stomme film zijn: de dikke en de dunne en Charlie Chaplin. Zij zijn ook een soort clowns. Zo zie je dat clownerie en slapstick ook samen kunnen gaan.

Tegenwoordig wordt ook nog regelmatig slapstick gebruikt in films: voorbeelden zijn Bassie en Adriaan en de film Home Alone.

Eigenlijk gebruikt elke humorist slapstick, wanneer hij humor gebruikt door lichamelijke acties.

1. Weet jij een voorbeeld te noemen van slapstick in een film of voorstelling?

Oefeningen

- 1- Klap geven en klap krijgen
- 2- Zitten op de stoel en reageren op het toetergeluid
- 3- Op schouders tikken
- 4- Iemand is aan het praten: hij krijgt een klap op zijn hoofd: hij valt na drie seconden op de grond.

Nog een filmpje

Slapstick kan ook voorkomen in tekenfilms. Jullie gaan kijken naar een filmpje van Tom en Jerry. Probeer te kijken naar wat voor voorbeelden van slapstick je ziet in het filmpje.

Filmpje van Charlie Chaplin boxing: <https://www.youtube.com/watch?v=btLDdpf9YAE>

Na het filmpje

– Kun je een stukje uit de tekenfilm beschrijven waar slapstick in voorkwam? Waarom noemen we dat slapstick? (lichamelijke actie, vaak grappig).

Improvisatietheater

Improvisatietheater is theater waarbij de spelers het verhaal zelf verzinnen. Ze verzinnen ook de persoon die ze gaan spelen en wat ze gaan zeggen op het moment zelf. Vaak bepaalt het publiek waar het verhaal over moet gaan en wie erin voor moeten komen. Het is meestal om te lachen, maar het kan ook serieus zijn.

Oefenen met improvisatietheater:

De kinderen worden ingedeeld in groepjes van twee tot vijf personen. De juf beschrijft een situatie die de kinderen moeten improviseren. De kinderen hebben 30 seconden om de rollen te verdelen en te bedenken wat ze gaan doen. Dan moeten ze improviseren voor het publiek.

Voorbeelden van situaties:

- ! Je kijkt naar een spannende film. Het is laat.
- ! Wie gaat mee picknicken?
- ! Kom kijken naar de nieuwe auto van mijn vader!
- ! Ik moet verhuizen.
- ! Het is weer lente. Ik ga in mijn tuin werken.